

Basala hygienrutiner vid SÄS

Förändringar sedan föregående version

Anpassning till förändringar i Vårdhandbokens kapitel kapitel Basala hygienrutiner (1). Tillägg att följsamhetsmätning Basala hygienrutiner är en kvalitetsindikator i VGRs patientsäkerhetsplan från och med 2025.

Sammanfattning

Rutinen berör regler, ansvar och uppföljning av basala hygienrutiner på SÄS. Rutinen kompletterar Vårdhandbokens kapitel Basala hygienrutiner [1] med lokala tillägg gällande för SÄS.

Bakgrund och syfte

Basala hygienrutiner (BHR) är den enskilt viktigaste åtgärden för att minska risk för vårdrelaterade infektioner och smittspridning i vården. BHR i kombination med korrekt användning av personlig skyddsutrustning samt punktdesinfektion, innebär ett skydd för såväl patient som den anställde [1, 2, 3].

Personal som är rätt klädd på jobbet ger ett professionellt intryck gentemot patienter och anhöriga samt minskar risk för bristande följsamhet till BHR, vilket ligger bakom SÄS lokalt tillagda klädpolicy.

Förutsättningar

Anställda på SÄS följer BHR, använder personlig skyddsutrustning och utför punktdesinfektion såsom det beskrivs i Vårdhandbokens kapitel Basala hygienrutiner [1], med lokala tillägg i denna rutin under rubrik Genomförande.

Perspektiven är patientsäkerhet och arbetarskydd. Lagstöd återfinns i Hälso- och sjukvårdslag SOSFS 2017:30 [4], Föreskrift om basal hygien i vård och

omsorg SOSFS 2015:10 [2], Smittrisker AFS 2018:4 [3] och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete SOSFS 2011:9 [5].

Utförande

Lokala tillägg till Vårdhandboken, för SÄS

Arbetskläder

- Arbetskläder tillhandahålls av arbetsgivaren som även ansvarar för förvaring och tvätt.
SÄS klädpolicy innebär att det inte är tillåtet att bära privata kläder tillsammans med arbetskläder på SÄS. Detsamma gäller arbetskläder i kombination med ex. klocka, ring, förband på händer/underarmar.

Ansvar

- **Den anstälde** är skyldig att följa basala hygienrutiner, använda den personliga skyddsutrustning som krävs samt utföra punktdesinfektion utifrån beskrivning i Vårdhandbokens avsnitt Basala hygienrutiner samt denna rutin med lokala tillägg.
- **Enhetschef, läkarchef och verksamhetschef** ansvarar för att
  - basala hygienrutiner och anvisningar om personlig skyddsutrustning är möjliga att följa, utifrån beskrivning i Vårdhandbokens avsnitt Basala hygienrutiner samt denna rutin med lokala tillägg.
  - anställda utbildas, informeras och årligen uppdateras om krav på följsamhet till denna rutin.
  - rapporter regelbundet tas ut och analyseras på enhets- respektive verksamhetsnivå. Resultat ska återkopplas till berörda personalgrupper. Åtgärdsplan ska utformas om verksamheten inte nått fullgoda resultat.

- **Chefläkare** ansvarar för att inhämta och analysera SÄS resultat om följsamhet till BHR samt redovisa dessa för sjukhusledning.

Material och metoder

För att informera, reflektera kring och repetera innehållet i denna rutin används med fördel

- broschyren [Rena händer rätt klädd](#) [6] eller [Clean hands, proper clothing](#) [7].
- affischen [Vårdhygieniska grundprinciper del 1](#) [8].
- avsnittet [Basala hygienrutiner](#) i Vårdhandboken [1].

Uppföljning

Följsamhetsmätning BHR

Följsamhetsmätning BHR skall göras varje månad på SÄS av alla enheter med patientnära arbete. Målsättning är att följsamheten skall vara 100%.

Följsamhetsmätning BHR är sedan 2025 en kvalitetsindikator i VGRs patientsäkerhetsplan.

Vad som är ett lämpligt antal mätningar per månad kan variera utifrån verksamhetens storlek och eventuella pågående förbättringsarbeten etc. För en enhet med dygnet-runt-verksamhet kan 10 mätningar per månad ses som ett nedre riktvärde. För en mindre enhet kan 5 mätningar per månad ses som ett nedre riktvärde.

Mätning sker genom observationer eller självskattning. Inrapportering sker via forms-formulär till vilket åtkomst fås via QR-kod och/eller länk tillgänglig på vårdhygiens interna hemsida.

Inrapporterade resultat presenteras på enhets- och verksamhetsområdesnivå i rapporten BHK uppföljning, tillgänglig på SÄS intranät.

Resultaten från mätningarna ska analyseras på samtliga ledningsnivåer, återkopplas och diskuteras i berörda personalgrupper och vid brister åtföljas av en åtgärdsplan.

Här beskrivs om genomförandet kräver någon form av uppföljning

Källförteckning

1. Ikkonen, J, Hansson, C. Basala hygienrutiner. I: Vårdhandboken, 2025.
<https://www.vardhandboken.se/vardhygien-infektioner-och-smittspridning/vardhygien/basala-hygienrutiner/>
2. Basal hygien i vård och omsorg (SOSFS 2015:10). Stockholm: Socialstyrelsen.
www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2015-5-10.pdf
3. Smittrisker. Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om smittrisker. Stockholm: Arbetsmiljöverket. Hämtad från:
www.av.se/globalassets/filer/publikationer/foreskrifter/smittrisker_efs_2018_4.pdf
4. Hälsa- och sjukvårdslag (2017:30). Stockholm: Socialdepartementet. www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/halso-och-sjukvardslag-201730_sfs-2017-30/
5. Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9). Stockholm: Socialstyrelsen.
www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20119-om-ledningssystem-for-systematiskt-kvalitetsarbete/
6. Rena händer, rätt klädd. Vårdhygien SÄS, 2024.
<https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/archive/stream/public/v1/source/available/sofia/sas198-1710599037-373/native/2584%20-%20Rena%20h%c3%a4nder%20r%c3%a4tt%20kl%c3%a4dd%202023.pdf>
7. Clean hands, proper clothing. Vårdhygien SÄS, 2024.
<https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/archive/stream/public/v1/source/available/sofia/sas198-1710599037-395/native/2584%20->

[%20Rena%20h%c3%a4nder%20r%c3%a4tt%20kl%c3%a4dd%20ENG%202023.pdf](#)

- Vårdhygieniska grundprinciper del 1, BHR, Basala hygienrutiner. Vårdhygien SÄS, 2026
<https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/archive/stream/public/v1/source/available/sofia/sas198-1710599037-700/native/2514%20-%20V%c3%a5rdhygieniska%20grundprinciper%20del%201.pdf>

-

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Jenny Andersson, (jenol4),
Hygiensjuksköterska

Granskad av: Jenny Andersson, (jenol4), Hygiensjuksköterska

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Dokument-ID: SAS9642-738863596-59

Version: 7.0

Giltig från: 2026-02-25

Giltig till: 2028-02-23